

OH (OH)/Saarinen Katariina

10.10.2024

Julkinen

Kantaverkkotoimikunta 3 2024 pöytäkirja

Aika 12.9.2024 klo 9–12

Paikka Fingrid, Läckisepäntie 21, Helsinki

Läsnä Janne Ala, Kemijoki Oy
Marko Haapala, Rauman Energia Oy
Timo Jutila, Kajave Oy (puheenjohtaja)
Tuomas Kupila, Taaleri Energia Oy
Mikko Kurki, Sappi Finland Operations Oy (osallistui teamsilla)
Harri Leppänen, SSAB Europe Oy (osallistui teamsilla)
Jenny Martiskainen, Loiste Oy
Arto Nieminen, Järvi-Suomen Energia Oy (osallistui teamsilla)
Magnus Nylander, Porvoon Sähköverkko Oy
Heidi Nystedt, Microsoft 3465 Finland Oy (Olli Huotarin sijaisena, osallistui teamsilla)
Jani Pulli, PVO Vesivoima Oy (osallistui teamsilla)
Tomi Toivonen, Turku Energia Sähköverkot Oy

Katariina Särkänne, TEM (kohdissa 1 ja 2)
Laura Ihamäki, Fingrid Oyj
Jussi Jyrinsalo, Fingrid Oyj
Petri Parviainen, Fingrid Oyj
Katariina Saarinen, Fingrid Oyj (sihteeri)

Poissa Teemu Loikkanen, OX2 Finland Oy

Käsiteltävät asiat**1 Kokouksen avaaminen**

Timo Jutila avasi kokouksen.

2 Sähkömarkkinalain uudistaminen

Katariina Särkänne Työ ja elinkeinoministeriöstä kertoi käynnissä olevasta lainvalmistelutyöstä.

Hallituksen esityksellä sähkömarkkinalain muuttamisesta pyritään vahvistamaan sähkön siirtoverkon toimivuutta ja riittävyyttä energiamurroksen perustana ja Suomen keskeisenä kilpailuetuna. Erityisesti pyritään helpottamaan kasvavien kulutuksen kuormien ja lisääntyvän uusiutuvan tuotannon integroimista kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon. Tätä lakimuutosesitystä valmistelee huhtikuussa 2024 nimetty Arto Rajalan vetämä työryhmä, jonka tulee luovuttaa ehdotuksensa Työ- ja elinkeinoministeriölle marraskuun lopussa.

OH (OH)/Saarinen Katariina

10.10.2024

Julkinen

Lisäksi on käynnissä lain valmistelu sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta, joka pyritään syksyn aikana saamaan eduskuntaan. Kolmas käynnissä oleva lainvalmistelutyö liittyy EU:n uuden sähkömarkkinadesignin kansalliseen täytäntöönpanoon. Tämä tulee lausunnoille syksyn aikana.

Kantaverkkotoimikunta esitti seuraavia kysymyksiä ja kommentteja:

- Mitä tarkoitetaan ”erillisillä linjoilla”, joiden rakentamisen sääntelyä halutaan muuttaa? Erillinen linja voisi kulkea esimerkiksi kantaverkkoon liittyvästä vedyn tuotantolaitoksesta merituulipuistolle, tai tuulivoimalaitoksesta akustolle.
- Vähittäismarkkinasääntelyyn liittyvän lain valmistelun osalta keskusteltiin direktiiviin perustuvasta muutostarpeesta täsmentää laissa määriteltyä liittämismuutoksen siten, että verkkoyhtiön tulisi vastata liityntäkyselyihin antamalla määräaika, johon mennessä liittyminen onnistuu. Hämmennystä toimialalla on herättänyt, mitä tämä käytännössä tarkoittaisi ja koskisiko se kaikkia liityntäkyselyitä. Suurin osa kantaverkkoyhtiön ja jakeluverkkoyhtiöiden saamista liityntäkyselyistä koskee hyvin alustavassa vaiheessa olevia asiakkaiden hankkeita, joista vain pieni osa lopulta toteutuu. Liitettävyyden selvittäminen kuitenkin työllistää paljon verkkoyhtiöitä.
- Pohdiskeltiin kuinka suuri osa loppuasiakkaista haluaisi sähköntoimituksen ja sähköjakelun sisältämän palvelun yhteislaskulla.
- Mitä kuluttajasuojan parantaminen tarkoittaa EU:n uuteen sähkömarkkinadesigniin liittyvässä lainvalmistelutyössä? Katariina Särkänne vastasi, että tämä on yksi EU:n uuden sähkömarkkinadesignin tavoitteista, ja kyse on muun muassa velvoitteesta tarjota määräaikaisia sopimuksia. Eri EU-maissa kuluttajasuoja on eri tasoilla, ja osa velvoitteista on jo Suomessa ennestään voimassa.
- Vähittäismarkkinasääntelyyn liittyvässä lainvalmistelutyössä mainittu jakelumaksujen rakenteiden yhtenäistäminen koskee pelkästään jakeluverkkoja, eli se ei koske kantaverkkoa.
- Keskusteltiin eri verkkojen välisten 400 kV johtojen sääntelystä ja sen muutosehdotuksista. Nykyisen lain mukaan 400 kV johdot voivat olla joko liittymisjohtoja tai kantaverkkoa

3

Kantaverkkohinnoittelun muutosehdotuksia

Laura Ihamäki kertoi, että Fingrid julkaisi kesäkuussa kolme ehdotusta kantaverkkomaksun rakenteeseen uudistamiseksi: liittymismaksu-uudistus, joustava kantaverkkopalvelu ja joustavat liittynät myös pysyvinä ratkaisuin. Uudistusten tavoitteena on parantaa liitettävyyttä ja kannustaa alueelliseen tasapainoon. Lisätietoa ehdotuksista löytyy täältä: <https://www.fingrid.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2024/fingrid-ehdottaa-uudistuksia-kantaverkkomaksujen-rakenteeseen/>

Sidosryhmäkonsultaatio ehdotuksista päättyi elokuun lopussa ja siihen saatiin 35 vastausta erityyppisiltä sidosryhmiltä. Fingridiä kiiteltiin ratkaisuhakuisuudesta. Eniten mielipiteitä jakoi liittymismaksu-uudistus. Joustava kantaverkkopalvelu ja pysyvät

OH (OH)/Saarinen Katariina

10.10.2024

Julkinen

joustavat liittynät saivat vahvaa kannatusta. Vastaajat pitivät tärkeänä, että Suomi säilyy yhtenä tarjousalueena. Esiitettyjen muutosten nähtiin pienentävän riskiä tarjousaluejakoon, ja ne koettiin pieniksi mahdolliseen tarjousaluejakoon verrattuna. Laura Ihamäki kertoi, että lainsäädäntö velvoittaa Fingridiä pyrkimään pitämään Suomi yhtenä tarjousalueena. Lisäksi tarjousaluejako ei välttämättä olisi yksinään toimiva ratkaisu liitettävyyden parantamiseen, sillä Suomessa on useampia siirtoleikkauksia, jotka tietyissä tilanteissa voivat muodostua pullonkauloiksi.

Sidosryhmäkonsultaatiossa uudistusehdotuksiin esitettiin useita selvennystarpeita, joita Fingrid selvittää ja viestii muun muassa Kantaverkkopalvelupäivässä ([linkki Kantaverkkopalvelupäivän esityksiin](#)). Fingrid tilaa ulkopuolisena selvityksenä vaikutusarvion liittymismaksu-uudistuksesta, ja se on tavoite saada valmiiksi vielä tämän vuoden aikana. Lisäksi Fingrid pyrkii tämän vuoden aikana julkaisemaan luonnoksen liittymismaksu-uudistuksen tarkemmasta aluejaosta.

Kantaverkkohinnoittelun muutosehdotuksia käsitellään syksyn aikana useissa Fingridin sidosryhmätilaisuuksissa, kuten Kantaverkkopalvelupäivässä 25.9. sekä Currentissa 12.11.

Uudistusten mahdollisesta voimaantulosta ei ole vielä päätöksiä eikä tarkkaa aikataulua. Liittymismaksu-uudistus voisi tulla käyttöön aikaisintaan 2026 vuoden alusta. Joustava palvelutaso ja joustavat liittynät voisivat tulla käyttöön aikaisintaan vuonna 2026, sillä niiden toteutus voi vaatia muutoksia sähkömarkkinalakiin.

Kantaverkkotoimikunta esitti seuraavia kysymyksiä ja kommentteja:

- Uudistusehdotuksia pidettiin yleisesti hyvinä, jotta rakennettua verkkoa hyödynnettäisiin tehokkaammin ja verkon vahvistamiskustannuksia ohjattaisiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.
- Potentiaalisina riskeinä nähtiin, että joustava liityntä saattaisi sulkea toimijoita pois reservimarkkinoilta ja että liittymismaksu-uudistus saattaisi hidastaa aluekehitystä jo valmiiksi taantuvilla alueilla kuten Itä-Suomessa.
- Pohdittiin, miten pidempiaikaiset joustavat sopimukset vaikuttaisivat investointeihin.
- Toivottiin Fingridiltä tarkempaa esitystä, mitkä alueet ovat tuotanto- tai kulutuspainotteisia ja mitkä tasapainoisia.
- Toivottiin, että uusi malli ja sen pelisäännöt olisivat läpinäkyviä ja selkeitä. Liittymismaksu-uudistus koskisi myös jakeluverkkoihin liittyviä toimijoita, joten verkkoyhtiöiden tulee pystyä perustelemaan uudistukset asiakkailleen.
- Pohdittiin, että joustavasta palvelutasomallista tulisi olla mahdollisuus asiakkaalle päästä pois, jos malli ei olekaan hyvä. Ihamäki kertoi, että sopimustyyppin muutosmahdollisuus tarvitaan, mutta se ei välttämättä ole vain ilmoitusasia, koska muutos voi edellyttää kantaverkkoyhtiöltä investointeja.
- Toimivina tapoina osallistaa sidosryhmiä uudistusehdotusten jatkovalmisteluun nähtiin lyhyet (45 min) webinaarit sekä keskustelutilaisuudet.

OH (OH)/Saarinen Katariina

10.10.2024

Julkinen

4 Fingridin ajankohtaiset

Jussi Jyrinsalo kertoi, että Fingridin toimintaympäristö muuttuu nopeasti. Liittymis- ja sähkönsiirtopalveluille on suuri kysyntä ja Suomi on edelleen houkutteleva investointikohde. Liityntäkyselyjä on yli 3000 kpl ja niiden yhteistehon määrä on satoja gigawatteja. Sähkön kulutus ei ole kasvanut odotetusti, mikä hidastaa investointeja myös sähkön tuotantoon ja heikentää Fingridin investointikykyä kulutukseen kohdistuvan tariffirakenteen vuoksi. Nopea muutos sääriippuvaan järjestelmään on tuonut mukaan uusia tarpeita sähköjärjestelmän hallinnan kehittämiseen. Geopoliittinen turvallisuustilanne on muuttunut pysyvästi. Sääntelyn vaikutus Fingridin toimintaan on kasvanut ja Fingridiin kohdistuu enemmän myös poliittisia toiveita. Fingridin strategia päivitettiin kesän aikana ja päivityksessä yhdeksi uudeksi strategiseksi painopisteeksi nostettiin häiriö- ja riskinsietokyvyn varmistaminen.

Sähkömarkkinoilla uutta on päivän sisäisen markkinan huutokaupan käynnistyminen ja aFRR energiamarkkinan käyttöönotto kesäkuussa. Liityntä eurooppalaiselle PICASSO-kauppapaikalle on myöhässä alustan verkkoyhteysongelmien takia, mutta tavoitteena on liittyä vielä tämän vuoden aikana.

Estlink 2 kaapelivika on saatu korjattua ja takaisin käyttöön syyskuun alkupuolella.

Baltian sähköverkko irtautuu Venäjän yhteiskäyttöverkosta ja siirtyy osaksi Manner-Euroopan yhteiskäyttöaluetta helmikuussa 2025

Kantaverkkotoimikunta esitti seuraavia kysymyksiä ja kommentteja:

- Miten Aurora Line etenee? Jyrinsalo vastasi, että Aurora Line 1 on rakenteilla ja valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä. Aurora 2:ta suunnitellaan ruotsalaisten kanssa. Selvitettäviä asioita ovat muun muassa reittivaihtoehdot, kansantaloudelliset hyödyt, toteutustapa yhtenä vai kahtena virtapiirinä sekä kustannustenjakoperusteet. Alustava valmistumisaikataulu on ollut 2032. Aurora Line 2 toisi valmistuessaan lisää 800–1600 MW rajasiirtokapasiteettia riippuen toteutettavien virtapiirien lukumäärästä.

5 Toimikunnan yhteenveto kokouksesta ja kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen. Toimikunnan seuraava kokous pidetään 13.12.2024.

Liitteet Kokousmateriaalit on julkaistu Fingridin internet-sivuilla
<https://www.fingrid.fi/sivut/yhtio/hallinto-ja-johtaminen/toimikunnat/#lue-lisaa-kantaverkkotoimikunnasta>

Jakelu Janne Ala, Kemijoki Oy
Marko Haapala, Rauman Energia Oy
Olli Huotari, Microsoft 3465 Finland Oy
Timo Jutila, Kajave Oy
Tuomas Kupila, Taaleri Energia Oy
Mikko Kurki, Sappi Finland Operations Oy
Harri Leppänen, SSAB Europe Oy

OH (OH)/Saarinen Katariina

10.10.2024

Julkinen

Teemu Loikkanen, OX2 Finland Oy
Jenny Martiskainen, Loiste Oy
Arto Nieminen, Järvi-Suomen Energia Oy
Magnus Nylander, Porvoon Sähköverkko Oy
Heidi Nystedt, Microsoft 3465 Finland Oy
Jani Pulli, PVO Vesivoima Oy
Tomi Toivonen, Turku Energia Sähköverkot Oy
Katariina Särkänne, TEM
Laura Ihamäki, Fingrid Oyj
Jussi Jyrinsalo, Fingrid Oyj
Petri Parviainen, Fingrid Oyj
Katariina Saarinen, Fingrid Oyj